

Helena Pennanen

Naisen asema ja suomalaisnaisten sopeutuminen Hollannissa

Vuoden 1990 alussa asui Hollannissa 1 137 Suomessa syntynyttä henkilöä. Heistä kolme neljäsosaa oli naisia. Kuinka suomalaisnaiset ovat sopeutuneet yhteiskuntaan, jossa naisen rooli ja häneen kohdistuvat odotukset poikkeavat melko paljon vastaavista suomalaisista?

Pro gradu -työni aiheena oli sellaisten Hollannissa asuvien naisten akkulturaatio, jotka ovat viettäneet lapsuutensa ja nuoruutensa Suomessa ja joiden puoliso tai entinen puoliso on hollantilainen. Keräsin aineistoa postikyselyn ja haastattelujen avulla.

Poimin Rotterdamin merimieskirkon osoitelistalta systemaattisella otannalla 265 suomalaista, joille postitin kahdeksan tiivistä sivua kysymyksiä siirtolaisten taustasta, Hollantiin sopeutumisesta, suhteista Suomeen, työstä ja naisen asemasta. Palautetuista kyselyistä hylkäsin 9, koska vastaajat joko eivät olleet viettäneet lapsuuttaan Suomessa tai heidän puolisonsa ei ollut hollantilainen. Lopulliseksi vastausprosentiksi jäi 49.

Kyselyyn vastanneista 44 prosenttia oli ollut Hollantiin muuttaessaan 20–24-vuotiaita. Vastanneista kaksi viidestä (42 %) oli muuttanut Hollantiin 70-luvulla. 85 prosenttia oli naimisissa tai asui avoliitossa hollantilaisen miehen kanssa. 12

prosenttia oli eronnut tai asumuserossa ja loput leskiä. Vastanneista 73:lla prosentilla oli lapsia liitoistaan hollantilaisten kanssa. Alle kouluikäisiä (alle kuusi-vuotiaita) lapsia oli 18:lla prosentilla vastanneista.

Haastattelin kymmentä Hollantiin avioitunutta suomalaisnaista rohkaisten haastateltavia kertomaan mahdollisimman laajasti asioista, jotka liittyvät yleensä siirtolaisen elämään, naisen asemaan, sopeutumiseen, identiteettiin jne.

Hollantilainen nainen työelämässä

Hollantilaisnainen on koulutuksessa suomalaisnaisesta jäljessä. Suuret erot miesten ja naisten koulutuksessa ovat Hollannissa kuitenkin nyt pienentymässä. Vuonna 1970 oli vain 14 prosenttia yliopistollisen loppututkinnon suorittaneista naisia. Vuoteen 1985 oli naisten osuus kasvanut 31:een prosenttiin (Centraal Bureau voor de Statistiek 1989, 60).

Hollannissa on naisten — ja varsinkin naimisissa olevien naisten — ansiotyössä käynti yleistynyt vasta viime vuosikymmeninä. Vuoteen 1957 saakka erotettiin naispuoliset valtion virkamiehet, jos he menivät naimisiin. Liikemyrityksissä seurattiin yleisesti valtion esimerkkiä. 60-luvulla jäivät hollantilaisnaiset yleensä pois työelämästä naimisiin mennessään. 70-luvulla oli ensimmäisen lapsen syntymä syy jäädä pois palkkatyöstä suurimmalle

Helena Pennanen, yht.kand., on opiskellut Jyväskylän yliopistossa pääaineenaan sosiologia.

osalle naisista. 80-luvulla pienten lasten äitien työssäkäynti yleistyí ja siihen alettiin suhtautua yleensákin myönteisemmin, mutta suurin osa áideistä jäi yhä lapsen saatuaan kotiin (Bruyn-Hundt 1988, 35-36; Moree 1992, 81).

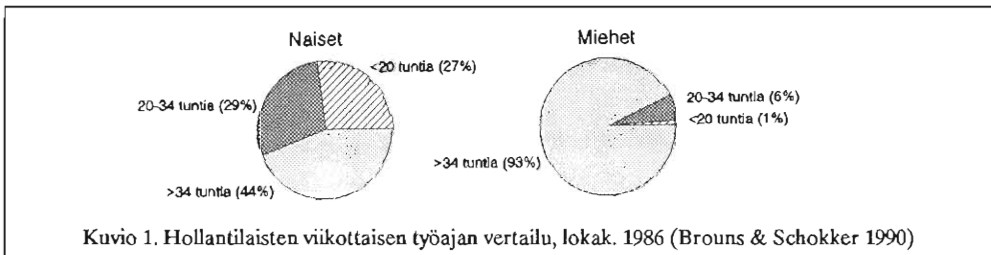
Naisten aktiivisuutta työelämässä voidaan tarkastella vertailemalla ammattiväestön osuuksia naisten ja miesten joukossa, eli kuinka suuri osuus 15-64-vuotiaista on joko palkkatyössä, itsenäinen yrittäjä tai työtön työnhakija. Vuonna 1989 kuului hollantilaisista miehistä 81 prosenttia ammattiväestöön. Ammattiväestön osuus naisista oli 52 prosenttia. Hollantilaisnaisten työssäkäynti on lisääntynyt huomattavasti 70-luvun alusta, jolloin heistä vain 29 prosenttia kuului ammattiväestöön (Sociaal en cultureel Planbureau 1992, 87). Naisten työssäkäynti ei ole Hollannissa vielä läheskään niin yleistä kuin Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.

Ammattiväestön osuuksien vertailu antaa helposti liian myönteisen kuvan hollantilaisten naisten osallistumisesta työelämään (jos ihanteena pidetään naisten aktiivisuutta työelämässä), sillä hollantilaiset naiset käyvät usein osa-aikaisessa työssä. Yli puolet palkkatyössä käyvistä naisista oli vuonna 1986 osa-aikaisessa työssä. Suomessa vain 12 prosenttia työssäkävivistä naisista työskenteli tuolloin osa-aikaisesti (Sociaal en Cultureel Planbureau 1988, 446). Osa-aikainen työ tarkoittaa Hollannissa usein alle kahtakymmentä tuntia viikossa (kuvio 1).

Osa-aikatyötä tekevät ovat Hollannissa työelämässä monella tavalla heikommassa asemassa kuin kokopäivätyötä tekevät. Osa-aikaisessa työssä olevat suljetaan usein työehtosopimusten ulkopuolelle. Heidän tuntipalkkansa on pienempi kuin kokopäivätyötä tekevien ja heillä on lisäksi huonommat oikeudet esimerkiksi eläkkeissä ja opintovapaissa kuin kokopäivätyötä tekevillä (Bruyn-Hundt 1988, 32, 51).

Naiset toimivat nimenomaan palvelusektorilla, missä työn tuloksia ei voida juuri varastoida vaan on joustettava asiakkaiden kysynnän mukaan. Naiset, jotka työskentelevät alle 20 tuntia viikossa, ovat tietyille työnantajille edullista työvoimaa. Taloudellista itsenäisyyttä näin lyhyt työaika ei tuo (Brouns & Schokker 1990, 31, 38). Taloudellisesti itsenäisillä tarkoitetaan niitä, joiden palkasta tai hankkimasta voitosta jää nettotuloina käteen vähintään sosiaalihuollon yksinäiselle henkilölle maksaman minimiavustuksen verran (70 % nettominimipalkasta). Palkkatuloja nauttivista hollantilaisnaisista siihen ylti vuonna 1985 vain 63 prosenttia; miehistä vastaavasti 91 prosenttia. Kaikista 18-64-vuotiaista naisista vain 25 prosenttia oli taloudellisesti itsenäisiä; miehistä vastaavasti 70 prosenttia (Sociaal en Cultureel Planbureau 1988, 460).

Hollantilaisten asenteet kouluikäisten lasten äitien työssäkäyntiä kohtaan muuttuivat rajusti vuodesta 1965 vuoteen 1975. Vuonna 1965 piti 84 prosenttia hol-

lantilaisista kouluikäisten lasten äitien työssäkäyntiä vastustettavana. Vuoteen 1975 oli kouluikäisten lasten äitien työssäkäynnin vastustajien osuus laskenut jo 42:een prosenttiin. 65 prosenttia niistä hollantilaisista, jotka eivät vuonna 1975 vastustaneet kouluikäisten lasten äitien työssäkäyntiä vastusti kuitenkin pienten lasten äitien työssäkäyntiä, jos lapsi joutuisi sen vuoksi lastentarhaan. Hollannissa ei 70-luvulla haluttu lähteä kehittämään lasten päivähoitojärjestelmää. Valtio pyrki sen sijaan stimuloimaan osa-aikaista työtä (Moree 1992, 148).

Palkallinen äitiysloma kestää Hollannissa 12 viikkoa. Sen lisäksi voi toinen vanhemmista ottaa puolen vuoden palkattoman loman lapsen ollessa alle kaksivuotias. Lasten päivähoitojärjestäminen on jäänyt vanhempien omalle vastuulle. Viime vuosina on Hollannissa perustettu jonkin verran päiväkotia, mutta niitä ei ole läheskään riittävästi (Brouns & Schokker 1990, 41).

Sen jälkeen, kun lapset ovat menneet kouluun, on naisten vaikea palata työelämään. Eri koulutyyppien ja eri koulujen toisistaan poikkeavat loma- ja kouluajat ovat heikentäneet naisten mahdollisuuksia käydä palkkatyössä. Alle 13-vuotiaat lapset tulevat yleensä kesken koulupäivän kotiin syömään lounasta. Lapsille järjestetty mahdollisuus jäädä kouluun lounastauon ajaksi on yleistynyt, mutta se ei 80-luvun lopullakaan ollut riittävän hyvin järjestetty (Bruyn-Hundt 1988, 171).

Hollantilaisten naisten ja miesten tilanne työmarkkinoilla eroaa toisistaan selvästi, kun tarkastellaan ammatteja, työelämän sektoreita ja funktioita, joissa he toimivat. Naiset ovat keskittyneet miehiä enemmän vain tiettyihin harvoihin ammatteihin. Naiset ja miehet ovat lisäksi keskittyneet tietyille työelämän sektoreille. Naiset ovat sitäpaitsi aliedustettuihin johtotehtävissä. Naisten palkkataso on

miesten palkkatasoa alempi, mikä johtuu osittain naisten syrjinnästä työmarkkinoilla (Bruyn-Hundt 1988, 41, 46–47; Brouns & Schokker 1990, 37). Naisten työ on useammin tilapäistä kuin miesten. Työttömien osuus ammattiväestöstä on naisten keskuudessa suurempi kuin miesten, vaikka läheskään kaikkia töitä etsiviä naisia ei ole rekisteröity työttömiksi työnhakijoiksi (Brouns & Schokker 1990, 29, 32–33). Koko palkkatyöjärjestelmä on Hollannissa rakentunut sen varaan, että kotirouva hoitaa kodin ja lapset. Esimerkiksi kauppojen sulkeminen kello 18 perustuu naisten ja miesten traditionaaliseen työnjakoon: mies palkkatyössä, nainen kotona ja ostoksia tekemässä. Kauppojen sulkeminen niin aikaisin vaikeuttaa molempien puolisoitten työssäkäyntiä, sillä hollantilaisten työpäivä päättyy tavallisesti aikaisintaan kello 17. Ensi vuoden alusta lähtien saavat kaupat lain mukaan olla avoinna puoli seitsemään saakka.

Sosiaaliturvan järjestelyt ja verotus ovat tukeneet miehen asemaa perheen pääasiallisena elättäjänä. Viimeisten vuosikymmenten aikana on naisia avoimesti syrjivät lait muutettu. Hollannin verotusjärjestelmä suosii kuitenkin vielä perheitä, joissa vain toinen puolisoista käy palkkatyössä. Myös sosiaaliturvajärjestelmän lähtökohtana on tyypillinen hollantilainen perhe, jossa mies osallistuu tai pyrkii työelämään, ja naiselle kuuluvat hoiva-tehtävät kuten lasten hoito (Bruyn-Hundt 1988, 98–99, 108, 148, 176).

Verotuksen ja sosiaaliturvan järjestelyt kohtelevat miehiä ja naisia nykyisin periaatteessa tasapuolisesti. Käytännössä ne yhdistyvät kuitenkin naisten miestä heikompaan asemaan työmarkkinoilla ja heikentävät siten naisten motivaatiota osallistua palkkatyöhön. Naisten asema Hollannin työmarkkinoilla on keho. Monessa suhteessa se tietysti muistuttaa

naisten tilannetta muissakin teollistuneissa maissa. Ongelmat Hollannissa ovat esimerkiksi Suomeen verrattuna suuremmat, jos tavoitteena pidetään naisten ja miesten tasavertaisia mahdollisuuksia osallistua palkkatyöhön ja naisten taloudellista itsenäisyyttä.

Etniset vähemmistöt Hollannin työmarkkinoilla

Etnisiin vähemmistöihin kuuluviksi luetaan ne siirtolaisryhmät, jotka ovat heikossa asemassa hollantilaisessa yhteiskunnassa ja jotka siksi ovat vähemmistöpolitiikan toimenpiteiden kohteena. He muodostavat noin 5 prosenttia Hollannin väestöstä (Cornelis 1990, 25–27).

Työttömyys on joidenkin etnisten vähemmistöryhmien joukossa jopa seitsenkertainen hollantilaisten työttömyyteen verrattuna (Sociaal en Cultureel Planbureau 1992, 93). Pitkäaikaistyöttömien määrä on heidän joukossaan suurempi kuin hollantilaisten. Siirtotyöläiset houkuteltiin alunperin Hollantiin tekemään ne työt, jotka eivät hollantilaisille kelvanneet. Myös tällä hetkellä on etnisten vähemmistöjen tekemälle työlle luonteenomaista huonot työolosuhteet (likainen, vaarallinen ja yksitoikkoinen työ sekä melu ja haju). Puutteellinen hollannin kielen taito huonontaa usein entisestään heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla. He ovat keskimäärin huonommin koulutettuja kuin hollantilaiset ja kokevat usein joutuvansa työtä hakiessaan ja työtä tehdessään huonosti kohdelluksi. Jos työnantajilla on huono kuva jostain ryhmästä, asettaa se esteitä myös niille ryhmän jäsenille, jotka poikkeavat tästä kuvasta (Reubsaet 1990, 52–55, 63, 66; Bruyn-Hundt 1988, 59–60).

Eräässä tutkimuksessa verrattiin turkkilaisia, marokkolaisia ja hollantilaisia kouluttamattomia työssäkäyviä äitejä.

Turkkilaiset naiset tekivät lähinnä tehdastyötä, marokkolaiset siivosivat ja hollantilaiset työskentelivät kaupoissa ja toimistoissa. Hollantilaisnaiset ja etnisiin vähemmistöihin kuuluvat naiset työskentelivät harvoin yhdessä, vaikka heillä olisi ollut sama työnantaja (Brouns & Schokker 1990, 44). Etnisiin vähemmistöihin kuuluvien naisten työnsaantia Hollannissa vaikeuttaa usein lukutaidottomuus, huono kielitaito ja poikkeava pukeutuminen. Heidän asemansa Hollannin työmarkkinoilla on huonompi kuin etnisiin vähemmistöihin kuuluvien miesten tai hollantilaisten naisten (Bruyn-Hundt 1988, 85, 88).

Suomalaisnaiset Hollannin työmarkkinoilla

Länsi-Saksaan avioituneet suomalaisnaiset näyttävät olleen keskimäärin hieman paremmin koulutettuja Suomesta muuttaessaan kuin Hollantiin avioituneet naiset (Tuomi-Nikula 1988, 5; 1989a, 239). Hollannissa asuvista kyselyyn vastanneista 60 prosenttia oli suorittanut Suomessa ylioppilastutkinnon ja 54 prosenttia oli hankkinut Suomessa lisäkoulutusta. 18:lla prosentilla vastanneista se oli joku yliopistollinen tutkinto (taulukko 1).

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden Suomessa hankkima koulutus (%)

Korkeakoulutasoinen	18
alempi (4)	
ylempi (17)	
lisensiaatti (2)	
Opistotasoinen	15
Ammattikoulutasoinen	22
Keskeytynyt opiskelu	9
Peruskoulutus	36
Yhteensä %	100
(Henkilöä)	(130)

Hollannissa opiskelleista 6 prosenttia oli opiskellut yliopistossa, 5 prosenttia oli hankkinut korkeampaa ammattikoulutusta, 2 prosenttia keskiasteen ammattikoulutusta ja 2 prosenttia alemman asteen ammattikoulutusta. 68 prosenttia Hollannissa opiskelleista oli suorittanut jonkun ammatillisen tai korkeakoulutasoisen tutkinnon jo Suomessa. Työssäkäynti oli kaikkein yleisintä niiden suomalaisten naisten keskuudessa, jotka olivat hankkineet jonkun koulutuksen Hollannissa. Heistä 58 prosenttia oli työssä. Ainoastaan Suomessa koulutuksen saaneista oli 45 prosenttia työssä. Kaikkein harvinaisinta oli niiden naisten työssäkäynti, jotka eivät olleet hankkineet kummassakaan maassa koulutusta. Heistä oli työssä vain 21 prosenttia.

Kaikista alle 65-vuotiaista kyselyyn vastanneista oli yhteensä 44 prosenttia työssä. Näistä 22 prosenttia työskenteli alle 20 tuntia, 38 prosenttia 20–34 tuntia ja 40 prosenttia vähintään 35 tuntia viikossa.

Työssä käyvistä suomalaisnaisista 26 prosenttia piti työssäkäyntiään perheen toimeentulolle välttämättömänä. Ne kyselyyn vastanneet, jotka eivät olleet työssä tai työskentelivät vain joitakin tunteja viikossa, ilmoittivat (suluissa mainintojen useus) siihen syyksi, että:

- Hollannissa molempien puolisoitten työssäkäynti ei ole taloudellisesti välttämätöntä (41)
- haluaa olla kotona lasten ollessa alle kouluikäisiä (32)
- viihtyy kotona (31)
- lasten päivähoido on järjestetty riittävästi (25)
- korkean veron takia ei kannattaisi työskennellä (24)
- Hollannissa on suuri työttömyys (17)
- puutteellinen koulutus (15)
- puutteellinen työkokemus (11)
- puutteita hollannin kielen taidossa (6)

- kokee, ettei pienten lasten äitien työssäkäyntiä hyväksytä Hollannissa (8)
- puoliso ei hyväksy vaimon työssäkäyntiä (5)
- suomalaiset ja hollantilaiset tutkinnot eivät sisällöllisesti vastaa toisiaan (5)

Lasten päivähoidon huono järjestely oli sekä hollantilaisilla naisilla että Hollannissa asuvilla suomalaisnaisilla tärkeä kotiin jäämisen syy. Hyvin monet Hollantiin avioituneet naiset pitävät kuitenkin myönteisenä asiana sitä, että heillä on mahdollisuus jäädä kotiin. Tähän voi vaikuttaa joissain tapauksissa alhainen koulutustaso, mutta myös pitkälle koulutettu nainen voi oppia arvostamaan kotona olemisen myönteisiä puolia. *”Oikeestaan se toinen vuosi oli kaikkein vaikein vuosi. Mutta sen jälkeen sitten meni paljon paremmin. Että ei se sitten niin se kotona oleminen vaikeelta tuntunut ja sitten vähitellen rupes näkemään ne hyvät puolet.”* (Riitta, 26 vuotta Hollannissa.)

Vain alle 10 prosenttia niistä, jotka eivät olleet työssä, ilmoitti olevansa tyytyväisenä kotona oloon. *”Niin minun ei ois tarvinnut enää olla kotona, mutta toisaalta mä viihdyn kotona. Ei mulla oo mitään pakkoa hakeutua. En oo turhautunut eikä muuta.”* (Maija, 14 vuotta Hollannissa.)

Suomalaisnaiset korostivat sitä, että kotiin jääminen on Hollannissa toisenlaista kuin Suomessa. Siihen vaikuttanevat sellaiset ulkoiset seikat kuin miehen riittävän suuri palkka ja suomalaisittain katsoen suuri asunto. Kotiin jäämisen tekee helpommaksi myös se, että se on Hollannissa sosiaalisesti hyväksytympää kuin Suomessa. *”Suomessa ne kattoo ihan ihmeissään kun ne tulee tänne. Varsinkin serkut. No vanhemmat ei niinkään. Mutta serkut että hyvänen aika että tollanen luksusnainen että eikö sun pitää mennä töihin. Ne ei niinkun tajua ollenkaan että se on ihan normaalia.”* (Maija, 14 vuotta Hollannissa.)

Suomalaisnaiset ovat Hollannissa selvästi paremmassa asemassa kuin muut etniset vähemmistöt. Heidän elämänsä ja asemaansa hollantilaisessa yhteiskunnassa määrää enemmän heidän sukupuolensa kuin ulkomaalaisuutensa. Jos haluamme verrata heitä saksansuomalaisiin naisiin, niin Tuomi-Nikulan mukaan liittyy Saksassa asuvan suomalaisnaisen etniseen identiteettiin tarve oman koulutuksen hyödyntämiseen työelämässä ja siitä seuraava taloudellinen riippumattomuus aviomiehestä. Kuitenkin vain kolmasosa Saksassa asuvista suomalaisnaisista käy kodin ulkopuolisessa ansiotyössä. Monet saksansuomalaiset naiset kokevat kotiin jäämisen vaikeaksi. Saksansuomalaiset naiset eivät vertaa itseään työn ja opiskelun suhteen saksalaisiin vaan suomalaisiin naisiin (Tuomi-Nikula 1986, 15–16).

Ne suomalaissiirtolaiset, jotka eivät käyneet työssä, tunsivat itsensä useammin epävarmemmiksi hollantilaisten kuin suomalaisten seurassa, epäitsenäisemmiksi ja puolisoistaan riippuvaisemmiksi kuin ansiotyötä tekevät. Työssäkäynti ei kyselyjen perusteella vaikuttanut siihen, kuinka vaikeaksi siirtolaiset kokivat Hollantiin sopeutumisen.

Suomalaisnaisten käsitykset naisen asemasta

Kyselyyn vastanneista alle viisitoista vuotta Hollannissa viettäneet suhtautuivat pienten lasten äitien työssäkäyntiin keskimäärin huomattavasti myönteisemmin kuin siellä vähintään viisitoista vuotta asuneet (taulukko 2).

Kyselyyn vastanneet arvioivat hollantilaisten suhtautuvan yleensä kielteisesti pienten lasten äitien työssäkäyntiin. Suomalaissiirtolaisten Hollannissa viettämä aika ei vaikuttanut heidän käsityksiinsä hollantilaisten asenteista. Hollannissa

kauemmin asuneet olivat oman käsityksensä mukaan siis omissa mielipiteissään lähempänä hollantilaisia kuin siellä vähemmän aikaa asuneet, mutta hekin suhtautuivat mielestään pienten lasten äitien työssäkäyntiin myönteisemmin kuin hollantilaiset yleensä. Kyselyyn vastanneet uskoivat, että heidän puolisoittensa asenteet pienten lasten äitien työssäkäyntiin olivat kielteisemmät kuin heidän omat asenteensa, mutta myönteisemmät kuin hollantilaisten yleensä.

Taulukko 2. Hollannissa asuvien suomalaisnaisten käsitys alle 4-v. lasten äitien työssäkäynnistä (%)

Äitien työssäkäynti	Asumisaika	
	< 15 v.	> 15 v.
Hyväksyttävää	82	49
Ei hyväksyttävää	15	43
Ei osaa sanoa	3	8
Yhteensä	100	100
(Henkilöä)	(61)	(69)

Hollannissa asuvat suomalaisnaiset pitivät keskimäärin naisen asemaa Suomessa parempana kuin Hollannissa. Suuri osa (39 %) yli kaksikymmentä vuotta Hollannissa asuneista ei osannut asettaa suomalaisen ja hollantilaisen naisen asemaa paremmuusjärjestykseen. Maiden vertailu voi olla näille siirtolaisille vaikeaa, sillä heidän omat kokemuksensa suomalaisesta yhteiskunnasta ovat jo vuosikymmenten takaa.

Alle kymmenen ja yli kaksikymmentä vuotta Hollannissa asuneiden suomalaisnaisten käsitykset naisen asemasta poikkeavat kuitenkin selvästi toisistaan. Alle kymmenen vuotta Hollannissa asuneista suurin osa (62 %) pitää naisen asemaa Suomessa parempana kuin Hollannissa.

Vain 9 prosenttia heistä piti naisen asemaa Hollannissa parempana kuin Suomessa. Yli kaksikymmentä vuotta Hollannissa asuneista viidesosa piti naisen asemaa Suomessa parempana kuin Hollannissa ja hieman yli viidesosa (22 %) piti naisen asemaa Hollannissa parempana (taulukko 3).

Taulukko 3. Käsitys naisen asemasta Hollannissa Suomeen verrattuna (%)

Naisen asema	Hollannissa-asumisaika		Kaikki vastanneet
	< 10 v.	> 20 v.	
Parempi	9	22	15
Huonompi	62	20	40
Yhtä hyvä	21	20	25
Ei osaa sanoa	9	39	19
Yhteensä (Henkilöä)	100 (34)	100 (41)	100 (130)

Johtopäätökset

Tutkimusaineiston perusteella ei ole mahdollista sanoa ovatko vastaajien naisen asemaa koskevat asenteet muuttaneet siirtolaisuuden seurauksena vai olivatko kauan Hollannissa asuneet suomalaisnaiset ehkä jo muuttaessaan lähellä hollantilaisten käsityksiä naisten asemasta. On myös tärkeää huomata, että hollantilaistenkin asenteet ovat hiljalleen muuttumassa naisten työssäkäynnille myönteisemmiksi.

Siirtolaisuutta tutkittaessa mietitään usein niitä olosuhteita, jotka ovat työntäneet siirtolaisia pois kotimaastaan ja toisaalta sitä, mikä vetää heitä uuteen maahan. Suurin osa suomalaisnaisista muutti Sveitsiin ja Saksaan 60- ja 70-lukujen vaihteessa. Hollantiin muuton huippu ajoittui 70-luvulle. 80-luvulla ei suomalaisnaisten Keski-Eurooppaan muutto ole ollut enää yhtä vilkasta. Keski-Eu-

rooppaan muuttaneiden suomalaisnaisten muuton syyt eivät ole olleet taloudelliset tai poliittiset. Hollannissa asuvat suomalaisnaiset ilmoittivat useimmiten muuttonsa syyksi suhteen hollantilaiseen mieheen. On vaikea arvioida, miksi suomalaisista nimenomaan naiset ovat avioituneet Keski-Eurooppaan ja miksi muutto oli aktiivisinta 60-luvun lopulla ja 70-luvulla. Syytä muuton naisvaltaisuuteen on etsitty mm. suomalaisten miesten ja naisten psyykkisistä eroista (Tuomi-Nikula 1989b, 47). Siirtolaisuutta ja etnisiä seka-avioliittoja tarkasteltaessa on huomattava, että siirtolaisnainen joutuu Keski-Eurooppaan avioituessaan hyvin toisenlaiseen yhteiskunnalliseen ja taloudelliseen asemaan kuin mies. Avioliitossa mies joutuu perheen elättäjän rooliin, kun taas naiselta ei odoteta edes taloudellista itsenäisyyttä. Tilanne oli tällainen varsinkin muuton huippuvuosina.

Kyselyyn vastanneet suomalaissiirtolaiset käyvät työssä huomattavasti harvemmin kuin naiset Suomessa. Ansiotyössä käyvät ovat hollantilaisnaisten tapaan usein osa-aikaisessa työssä. Suurin osa kotirouvista on mielellään kotona. Naisen asemaa ja pienten lasten äitien työssäkäyntiä koskevissa asenteissa muistuttivat Hollannissa pitkään asuneet hollantilaisia.

English Summary

The social position and acculturation of Finnish women in Holland

This article explores the acculturation of Finnish women living in Holland with their Dutch partners. Unlike women in Finland, Dutch women have only recently started to join the labor force, mainly in low-paying part-time jobs. While old role-attitudes are

fading in Holland, access to paid jobs is still hampered by several practical obstacles. Finnish women who migrated to Holland show quite a similar job participation profile when compared to Dutch women. Most Finnish housewives in Holland are satisfied with staying at home. In general, women who migrated less than a decade ago consider the

position of women in Finland better than in Holland, while those who migrated more than two decades ago tend to hold the opposite point of view.

Artikkeli perustuu Helena Pennasen pro gradu -tutkielmaan.

Kirjallisuus

- Brouns, M. & Schokker A.** (1990): Arbeidsvraagstukken en sekse. Gravenhage: STEO.
- Bruyn-Hundt, M.** (1988): Vrouwen op de arbeidsmarkt. Nederlandse situatie in de jaren tachtig en negentig. SCALA-reeks. Utrecht: Het Spectrum.
- Centraal Bureau voor de Statistiek** (1989). 1899–1989 Negentig jaren statistiek in tijdreeksen. Gravenhage: SDU.
- Centraal Bureau voor de Statistiek** (1990). Statistisch jaarboek 1990. Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Cornelis, B.** (1990): Migratie naar Nederland. Teoksessa H. B. Entzinger & P. J. J. Stijnen (toim.): Etnische minderheden in Nederland. Amsterdam: Boom Meppel, 13–30.
- Moree, M.** (1992): 'Mijn kinderen hebben er niets van gemerkt'; Buitenshuis werkende moeders tussen 1950 en nu. Utrecht: Jan van Arkel.
- Reubsact, Th.** (1990): Arbeidsmarkt en arbeidsbesetel. Teoksessa H. B. Entzinger & P. J. J. Stijnen (toim.): Etnische minderheden in Nederland. Amsterdam: Boom Meppel, 51–73.
- Sociaal en Cultureel Planbureau** (1988). Sociaal en Cultureel Rapport 1988. Rijswijk. Sociaal en Cultureel Planbureau (1992). Sociaal en Cultureel Rapport 1992. Rijswijk.
- Tuomi-Nikula, O.** (1986): Suomalaisten akkulturoituminen Saksan liittotasavallassa II maailmansodan jälkeen. Osa II. Siirtolaisuus-Migration (1986):2, 10–17.
- Tuomi-Nikula, O.** (1988): Acculturation in the Ethnic Mixed Marriage. Ethnologia Fennica 1987–1988, 5–26.
- Tuomi-Nikula, O.** (1989a): Suomalaisena Saksassa. Teoksessa T. Korhonen & M. Räsänen (toim.): Kansa kuvastimessa. Etnisyys ja identiteetti. Tietolipas 114. Helsinki 1989.
- Tuomi-Nikula, O.** (1989b): Saksansuomalaiset. Tutkimus syntyperäisten suomalaisten akkulturaatiosta Saksan Liittotasavallassa ja Länsi-Berliinissä. Helsinki 1989.